

Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu Föderation der West-Thrakien Türken in Europa Federation of Western Thrace Turks in Europe Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Τούρκων Δυτικής Θράκης

NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations

ABTTF • Johannisstraße 50, 58452 Witten • Tel.: +49.2302.913291 • Fax: +49.2302.913293 • E-mail: info@abtff.org • www.abtff.org

V. Uluslararası Batı Trakya Türkleri Kurultayı 15-17 Eylül 2006, İstanbul

ABTTF Heyeti:

Aydın AHMET, Eğitim Kültür ve Gençlik Sorumlusu

Engin İSMAİL, Kasadar Yard.

Sebaytin MÜMİN, Sportif Faaliyetler Sorumlusu

Sami YUSUF, Sosyal Faaliyetler Sorumlusu

Eğitim ve Kültür Komisyonu

İkili ilişkilerin devlet politikaları ve azınlık eğitime yansımaları

Batı Trakya'da Lozan Antlaşması'nın 40 ve 41. maddeleri ile kuruluş ve faaliyetleri garanti altına alınmış ikiyüzün üzerinde azınlık okulu bulunmaktadır. Bu okullarda eğitim Türkçe ve Yunanca olarak yürütülmektedir. Osmanlı'dan devralınan millet sistemine göre oluşmuş bu eğitim kurumları Lozan'dan sonra yeni statüleri ile azınlığın idaresine bırakılmış ve bu dönemden itibaren azınlığın uluslaşma sürecinde itici gücü oluşturmuşlardır.

1950'li yıllarda, ikili ilişker ve Türk Yunan yakınlaşması, azınlık eğitime yeni boyutlar kazandırdı. 1951 yılında iki devlet arasında yapılan "Kültür Anlaşması"yla azınlık eğitime büyük ölçüde yararlar sağlayan bir başlangıç yapıldı. Lakin, Kıbrıs uyuşmazlığıyla yaşanan sorunlar, politik nedenlerle başlayan iyileşmeyi, yeniden politik nedenlerle durdurdu, eğitim iki ülke arasındaki anlaşmazlığın kurbanı oldu.

Bir yandan imzalanan tüm antlaşma ve protokollere rağmen Türkiye'den yeni ders kitaplarının girişine engel olundu, diğer yandan Türkçe ders saatleri sürekli azaltıldı. Lozan'ın 37, 40 ve 41. maddelerine aykırı olarak çıkarılan yasalarla, okulların azınlığın kontrolünden çıkarılmasına çalışıldı. Son yıllarda gözlemlenen görece iyileşmelere karşın Batı Trakya'da azınlık eğitimi ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. .

Azınlığın bugün Yunanistan'da hala yaşamakta olduğu eğitim sorunları şu ana başlıklar altında toplanabilir:

1. Okulların adlandırılması: Batı Trakya'da değiştirilmiş olan Türk okullarının adları hala iade edilmemiştir.
2. Okulların yönetimi: Azınlık, Lozan Antlaşması'nda verilen haklarına rağmen, sahip olduğu, kendi okullarını kurma, yönetme ve denetleme yetkilerini kullanamamaktadır.
3. Eğitim kalitesinin düşüklüğü: Azınlık okullarındaki eğitim kalitesinin düşüklüğü de
  - Öğretmen yetersizliğinden
  - Azalan Türkçe ders saatleri ve tatil günleri sorunundan
  - Bitirme sınavları, zorunlu eğitim süresi ve öğrenci kaybından kaynaklanmaktadır.
4. SÖPA ve Medreseler sorunu
5. Anaokulu talepleri

Yunanistan'ın azınlık eğitimine ilişkin genel eğilimi 1977'de çıkarılan 694 sayılı yasada açıkça ortaya çıkmaktadır. Yasada ön plan çıkarılan iki unsur, „idari taktir“ ve „karşılıklılık“ unsurlarıdır. Yapılan yasada, azınlık okullarının kuruluşuna ilişkin olarak, „Azınlık okullarının kuruluşu, dilekçe sahiplerinin sayısı, okulun kurulmasını isteyen ilgililerin oturdukları yeri ve iki devlet arasındaki *karşılıklı* durum ilkesini dikkate alan *valilikçe tayin olunur.*“ denmekte. Yasadaki belirsizlikler elbetteki uygulama safhasında ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca aynı yasanın yedinci maddesinde, azınlık okullarının eğitim kadrosunun oluşumunun, bu okulların devlet memuru olmayan personelinin özlük işlerinin, Türkçe ve Yunanca ders saatleri ve okul programlarının, okul encümeninin yükümlülüklerinin, eğitimin hangi alfabe ile yapılacağı ve diğer konuların Yunan Milli Eğitim ve Din Bakanlığı kararına bırakıldığı belirtilmektedir.

Yunanistan uzun vadede, azınlık eğitiminin Türkçe'nin tekelden çıkmasını istiyor

Yunanistan'ın azınlık eğitimine ilişkin olarak ortaya koyduğu bir başka uzun vadeli plan ise, azınlık eğitiminin Türkçe'nin tekelden çıkarılması yönündedir. Yunanistan'ın ifadesine göre „çok farklı etnik kökenlerden gelen“ azınlığın eğitiminin Türkçe ile yapılmasının nedeni, azınlık dillerinden yalnız Türkçe'nin yazı dili olarak kullanılıyor olmasıdır. Büyük olasılıkla bu gerçekten hareketle Yunanistan tarafından bir SÖPA mezununa Yunanca-Pomakça sözlük hazırlanmış ve bir Pomakça süreli yayın çıkarılması yoluna gidilmiştir.

1965 yılından bu yana Türk öğretmen okulları mezunu formasyonlu öğretmen atamaları yapılmamaktadır. Bu durum azınlığın eğitim sorununu derinleştirmektedir.

Yunanistan Eğitim ve Din Bakanlığı, ilkokullara azınlığın tepkili olduğu SÖPA çıkışlı öğretmenleri atamaktadır. SÖPA'lı öğretmenlerin yetersiz Türkçe bilgileri ve basit-bozuk konuşma seviyeleri, öğrenci ve velilerden tepki almakta, bu öğretmenlerin dil kullanım düzeyleri Türk azınlık içinde ve öğrenciler arasında alay konusu olabilmektedir. Yunan eğitim sistemi içerisinde bir çıkıntı olarak duran, Lozan Antlaşması'na aykırı biçimde kurulmuş SÖPA'nın hiçbir azınlık eğitim sisteminde de örneği bulunmamaktadır. Kurumun ıslah edilmesi yönünde azınlıktan gelen talepler bugüne dek yanıt bulabilmiş değildir. Azınlık ortaokul liselerinin sayısı, azınlığın ihtiyacına cevap verebilmekten uzaktır. Bu nedenle yeni azınlık liselerinin kurulması gerekmektedir.

Yunanistan'da azınlık eğitimi konusunda yaşanan son gelişme, Batı Trakya'da Türk azınlığın yoğun yaşadığı bazı bölgelerdeki Yunan devlet okullarında, 'Türk dili'nin seçmeli ders olarak okutulması oldu. Fakat Yunan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006-2007 eğitim yılı itibarıyla uygulamaya geçirilecek olan bu kararın, Türk dili dersini verecek öğretmenler, dersin müfredatı ve uygulama şekli konusundaki ayrıntıları basına yansımadi.

1950'lerin sonunda, Türkiye ve Yunanistan arasındaki Kıbrıs gerginliğiyle yaşanan sorunlar nedeniyle başlayan süreç, azınlığın diğer sorunlarının yanında eğitim özerkliği konusundaki sürecin de başlangıcıydı. Zaman içerisinde, kendi müfredatlarını belirleyemeyen, kendi istediği öğretmenleri seçemeyen azınlık okullarının kalitesi de giderek düştü. Bu da, bölgedeki azınlığın çocuklarını Yunan devlet okullarına gitmeye zorlaması sonucunu doğurdu.

Anne-babalar, çocuklarını kalitesi düşük azınlık okullarına göndermektense Yunan devlet okullarına göndermeyi tercih etti, çünkü doğru dürüst Türkçe konuşamayan öğretmenlerin bulunduğu azınlık okullarında, çocuklar ne Türkçeyi ne de Yunancayı öğrenebiliyorlardı. Yunanistan böyle bir uygulamayla, devlet okullarında da Türkçe öğreteceğini ileri sürerek, yıllar içinde kalitesini düşürdüğü Türk azınlık okullarına olan ilginin tamamen ortadan kalkmasına neden olmak istiyor.

Söz konusu uygulamayla öğrencilerin komşu ülkeler ve de Türkiye ile iletişimlerinin kolaylaştırılacağı belirtiliyor oysa Avrupa Birliği içerisinde yaşayan ve ana dilleri Türkçe olan azınlığımız için yabancı dil olarak İngilizce, Almanca ve Fransızca çok daha önde gelmektedir. Tüm bu yaşananlar, azınlık eğitiminde ileride izlenmesi düşünülen bir politikanın başlangıcı gibi görünmektedir.

Azınlık hakları, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin bu birlik içerisinde uygulaması zorunlu olduğu haklardır. Bu haklar yalnızca demokrasi ve vatandaşlık değil, azınlıkların kendi dil, din ve kültürlerini özgürce yaşayabilmeleri için verilen haklardır.

Kuruluşumuzdan bu yana, Yunanistan'da yaşayan azınlığımızın yaşadığı sorunlara uluslararası alanda dikkat çekmek isteyen Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu, yıllardır Avrupa Birliği ülkesi içerisinde yaşayan azınlıkların, yaşadığı ülkedeki sorunları çerçevesinde onlara yardım etmekte ve düzenlediği toplantılarla azınlık sorunlarını, Avrupa başta olmak üzere tüm dünya kamuoyuna duyurmakta olan Avrupa Halkları Federal Birliği ile (FUEN) işbirliği içerisinde çalışmaktadır.

24 Mayıs 2006 tarihinde Almanya'da düzenlenen, Avrupa'nın 33 ülkesinden azınlık temsilcileri ve uzmanlarının katıldığı 51 FUEN Ulusal Kongresi'de Batı Trakya Türk azınlığını temsilen ABTTF de yer aldı. Ana tartışma konusunun ,çok dillilik' olduğu Kongre'de, anadillerin ve anadilde eğitimin, korunması gereken bir insan hakkı olduğu vurgulandı.

Bu tür uluslararası faaliyetlerde bulunmak, azınlığımızın yaşadığı sorunları diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan azınlıklarla karşılaştırabilmek ve olaylara daha objektif bakabilmek açısından son derece önemlidir. Toplantıda edindiğimiz izlenim, azınlığımızın ülkemiz Yunanistan'da yaşadığı sorunların, diğer Avrupa Birliği ülkelerindeki azınlıklarla karşılaştırıldığında çok vahim görüldüğüdür.

Eğer Yunanistan en son yürürlüğe koyduğu, ,türkçe seçmeli ders uygulaması'nı, iddia ettiği gibi, azınlıklar adına yapıyorsa, bu iyi niyetine paralel olarak, azınlığımıza anadilde eğitim için gerekli desteği vermeli ve azınlık okullarının da kalitesini yükseltmelidir.